

Siiri Siikarla

TÄHTIHIHTÄJÄSTÄ TÖRKYTORPPAAJAKSI

Henkilökuvien rakentuminen Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien uutisoinnissa Lahden maailmancupin miesten viestin välikohtauksesta

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Kandidaatintutkielma

Huhtikuu 2021

TIIVISTELMÄ

Siiri Siikarla: Tähtihiihtäjistä törkytorppaajaksi: Henkilökuvien rakentuminen Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien uutisoinnissa Lahden maailmancupin miesten viestin välikohtauksesta

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Journalistiikan ja viestinnän tutkinto-ohjelma

Huhtikuu 2021

Tämä tutkielma tarkastelee tammikuussa 2021 Lahden maastohiihdon maailmancupissa tapahtuneen välikohtauksen uutisointia Helsingin Sanomissa ja Ilta-Sanomissa.

Sunnuntaina 24. tammikuuta Lahden Salpausselällä kilpailtiin maastohiihdon maailmancupin viesteissä. Suomi sijoittui miesten viestikilpailussa toiseksi, kun joukkueessa ankkuriosuutta hiihtänyt Joni Mäki ylitti maaliviivan ennen Venäjän Aleksandr Bolshunovia. Mäki vaihtoi latua, sääntöjen puitteissa, juuri ennen loppusuoran havutuksen alkua Bolshunovin edelle. Viime hetken kaistanvaihdosta harmistunut Bolshunov taklasi Mäen kumoon maaliintulon jälkeen. Tapauksesta ja sen käännteistä uutisoitiin laajasti kotimaisessa mediassa.

Tutkielmani tavoitteena on selvittää, millaista henkilökuva tapauksen päähenkilöistä, Joni Mäestä ja Aleksandr Bolshunovista, rakennetaan Helsingin Sanomissa ja Ilta-Sanomissa. Lisäksi tutkielmassa selvitetään, millaisin kerronnan keinoin näitä henkilökuvia luodaan sekä miten journalismin viihteellistyminen näkyy tapauksen uutisoinnissa.

Tutkielman teoreettinen viitekehys koostuu urheilujournalismia, mediaurheilua ja urheilusankaruutta sekä journalismin viihteellistymistä käsittelevistä teorioista ja tutkimuksesta. Tutkimuksen aineisto koostuu yhteensä kymmenestä artikkelista, joista viisi on Helsingin Sanomista ja viisi Ilta-Sanomista. Aineisto on kerätty neljän päivän aikaväliltä. Ensimmäiset aineiston artikkelit on julkaistu 24. tammikuuta vain pari tuntia miesten viestin maaliintulon jälkeen ja viimeiset 27. tammikuuta 2021. Hyödynnän tutkielmani metodina kerronallisen tutkimuksen menetelmiä.

Aineistosta nousi esiin kolme selkeää ja toisistaan poikkeavaa tapaa kuvata sekä Aleksandr Bolshunovia että Joni Mäkeä. Bolshunovia kuvattiin aineistossa syyllisenä, hiihtötähtenä ja väärinymmärrettyinä urheilijana, kun taas Mäestä rakennettiin kuvaa uhrina, suomalaissankarina ja epäurheilijamaisena hiihtäjänä. Näitä henkilökuvia luotiin tekstissä värikkään kielen, sitaattien sekä vertausten ja metaforien avulla. Tutkielman tulokset antavat viitteitä siitä, että Lahden maailmancupissa tapahtuneen välikohtauksen uutisointi oli vahvasti viihteellistynyttä. Esimerkiksi tapauksen päähenkilöistä rakennetut henkilökuvat ilmensivät viihteellistymiselle ominaista tarinnallista kerrontatapaa.

Avainsanat: urheilujournalismi, viihteellistyminen, tabloidisaatio, maastohiihto, urheilusankaruus, kerronnallinen tutkimus.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	URHEILUJOURNALISMI TUTKIMUSALUEENA	4
	2.1 Urheilujournalismi – uutisen ja viihteen välimaastossa	4
	2.2 Hiihto mediaurheiluna	6
	2.3 Urheilusankarit mediabisneksen elinehtona	8
	2.4 Journalismin viihteellistyminen.....	9
	2.5 Tutkimuskysymykset.....	12
3	AINEISTO JA MENETELMÄT.....	14
	3.1 Henkilökuvien rakentuminen hiihtouutisoinnissa	14
	3.2 Aineistona urheilu-uutiset	16
	3.3 Kerronnallinen analyysi.....	17
4	ANALYYSI JA TULOKSET.....	20
	4.1 Aleksandr Bolshunovista rakennetut henkilökuvat	20
	4.1.1 Syyllinen.....	20
	4.1.2 Hiihtotähti.....	22
	4.1.3 Väärinymmärretty.....	22
	4.2 Joni Mäestä rakennetut henkilökuvat	24
	4.2.1 Uhri.....	24
	4.2.2 Suomalaisankari	25
	4.2.3 Epäurheilijamainen hiihtäjä.....	26
5	PÄÄTELMÄT	28
	5.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen	28
	5.2 Viihteellistyminen välikohtauksen uutisoinnissa	30
	LÄHTEET	32
	Verkkolähteet	34
	Medialähteet	35
	AINEISTO.....	37

1 JOHDANTO

”Katso täysi mälli! Venäjän supertähti jyräsi Suomen hiihtosankarin – Sami Jauhojärvi tulistui uskomattomasta törkytempusta: ”Hylkäyksen paikka”” uutisoi Yleisradio 24.1.2021 hetkeä sen jälkeen, kun venäläishihtäjä Aleksandr Bolshunov taklasi kumoon suomalaisen Joni Mäen Lahden maailmancupin viestikilpailun maaliintulon jälkeen.

Bolshunovin epäurheilijamainen käytös tuskin jäi moneltakaan suomalaiselta huomaamatta, sillä tapauksesta ja sen käänteistä uutisoitiin laajasti kotimaisessa mediassa. Tapauستا koskevassa uutisoinnissa pääsivät ääneen niin Suomen entiset hiihtosankarit, eri maiden hiihtoasiantuntijat kuin omasta turvallisuudestaan huolissaan olleet norjalaishihtäjätkin. Mediassa välikohtausta kuvailtiin mitä värikkäimmin sanakääntein. Tapaus kuvastaa hyvin journalismin, tässä tapauksessa urheilujournalismin, viihteellistymistä. Juntunen ja Väliverronen (2019, 281) määrittelevät viihteellistymisen journalismin kehityskuluksi, jossa iltapäivälehdille ominaiset käsittelytavat ja aiheet, kuten urheilu ja viihde, ovat siirtyneet osaksi vakavaa uutisjournalismia.

Olen nuoresta asti nauttinut urheilusta sekä sen seuraamisesta. Vaikken katsonut Lahden maailmancupin miesten viestikilpailua suorana, seurasin siellä tapahtuneen välikohtauksen uutisointia tarkasti. Tapaus sai laajaa huomiota mediassa, sillä se rikkoi urheilun kaavamaisesta perusluonnetta. Virtapohjan (1998, 28–29) mukaan urheilun suosiota voi perustella sen rituaalinomaisuudella. Yleisö on tottunut siihen, että urheilun sarjakierrokset pyörivät säännöllisesti ja kilpailut järjestetään tietyllä kaavalla. Kun tämä rituaali rikkoutuu, tapahtuma nousee urheilun seuraajan silmissä suureen mittakaavaan. (Virtapohja 1998, 28–29.) Juuri näin tapahtui Lahden maailmancupissa, kun odotetun loppukirittistelun ja maalintulon sijaan katsojat saivat todistaa Aleksandr Bolshunovin tunteiden purkausta.

Koljosen (2000, 2) mukaan urheilujournalismin tutkimus on ollut verrattain melko vähäistä Suomessa 1900-luvulla. Hän arvelee tämän johtuvan siitä, että urheilujournalismi on koettu liian vähäpätöiseksi tutkimuskohteeksi. (Koljonen 2000, 2.) Vaikka urheilujournalismin tutkimus on sittemmin lisääntynyt etenkin maailmalla, valtaosa tutkimuksesta keskittyy katsojamääriltään suuriin lajeihin, kuten jalkapalloon, jota on tutkinut muun muassa Sami Kolamo (2014). Lisäksi tutkimus on kohdistunut urheilutoimittajiin

sekä heidän työskentelytapoihinsa, joita ovat Suomessa viime vuosikymmeninä tutkineet muun muassa Koljonen (2000), Paasonen (2019) sekä Itkonen työryhmineen (2008). Maastohiihtoa koskevaa urheilujournalismia ei ole aiemmin juurikaan tutkittu, ja aiheen vähäisetkin tutkimukset keskittyvät pääosin laajoihin hiihtoskandaaleihin. Esimerkiksi Vettenranta (2010) käsittelee kirjassaan vuoden 2001 Lahden MM-hiihtojen dopingkohua mediaskandaalin näkökulmasta. Hiihtäjien kuvaamista mediassa on tutkittu aiemmin Kaivosaaaren (2017) väitöskirjassa, joka käsittelee naishiihtäjien uutisointia ja siinä tapahtuneita muutoksia Urheilulehden jutuissa vuosina 1905–2010.

Tarkastelen tässä kerronnallisen tutkimuksen menetelmiä hyödyntävässä kandidaatin-työssäni sitä, miten journalismin viihteellistyminen näkyy Lahden maailmancupissa tapahtuneen välikohtauksen uutisoinnissa. Juntusen ja Väliiverrosen (2019, 281) mukaan viihteellistymiselle tyypillisiä piirteitä ovat tarinallinen kerrontatapa ja aiheiden käsittely skandaalien sekä yksityiselämän paljastusten kautta. Kolamon (2018, 98) mukaan viihteellistymisen myötä lehdissä on yhä enemmän human interest -tyyppistä, eli ihmisläheistä, journalismia, jossa lukijoiden tunteisiin pyritään vetoamaan juttujen henkilökeskeisyydellä, juoruilevuudella ja sensaationhakuisuudella. Pietilä (2007, 72) nostaa draaman yhdeksi viihteellistymisen peruselementiksi. Hänen mukaansa draaman keskiössä on aina konflikti, joka ajaa päähenkilöt ristiriitaiseen ja jännitteeseen tilanteeseen.

Koska tarinallisuus on yksi viihteellistymisen ominaispiirteistä, hyödynnän tutkielmasani kerronnallisen tutkimuksen menetelmiä. Keskityn havainnoimaan, millaista kuvaa aineistossa rakennetaan välikohtauksen eri osapuolista, eli venäläisestä Aleksandr Bolshunovista ja suomalaisesta Joni Mäestä. Tapausta on mielekästä tutkia juuri kahden päähenkilön kautta, sillä Bolshunov ja Mäki ovat keskeisessä roolissa viihteellistymiselle tyypillisen draaman syntymisessä. Virtapohjan (1998, 65) mukaan yksi urheilujournalismia määrittävistä tekijöistä on sen viihteellisyys, joka näkyy juttujen värikkäässä ja tunnepitoisessa kielessä sekä tavassa, jolla urheilua käsitellään. Nämä viihteellistymiselle tyypilliset elementit ovat näkyvissä myös omassa aineistossani. Aineistoni koostuu yhteensä kymmenestä tapausta käsittelevästä jutusta, joista viisi on Helsingin Sanomista ja viisi Ilta-Sanomista.

Tarkastelen seuraavaksi urheilujournalismia viihteen ja asia uutisten väliin sijoittuvana journalismin alalajina, hiihtoa mediaurheiluna sekä urheilusankaruutta mediabisneksen

elinehtona. Tämän jälkeen avaan journalismin viihteellistymisen käsitettä ja tarkastelen, miten urheilujournalismin viihteellisyys näkyy käytännössä. Lisäksi kerron tarkemmin Lahden maastohiihdon maailmancupin välikohtauksen kulusta sekä Bolshunovin ja Mäen taustoista. Näiden taustatietojen avulla on mahdollista ymmärtää paremmin tapauksen etenemistä ja tätä kautta myös analyysissäni esiin nousevia seikkoja. Tämän jälkeen kuvailen aineistoani ja sen valintaa sekä valotan tutkimusmenetelmäni yksityiskohtaisesti. Tästä tutkimukseni etenee analyysiin ja loppupäätelmiin.

2 URHEILUJOURNALISMI TUTKIMUSALUEENA

2.1 Urheilujournalismi – uutisen ja viihteen välimaastossa

Koljonen (2000, 4) määrittelee urheilujournalismin jatkuvassa muutostilassa olevaksi monisärmäiseksi ilmiöksi. Hänen mukaansa ei ole olemassa vain yhdenlaista urheilujournalismia, vaan esimerkiksi 1970- ja 1990-luvun urheilujournalismit eroavat toisistaan monin tavoin. Eri vuosikymmenten urheilujournalismeista on kuitenkin löydettävissä yhdistäviä määreitä, joiden avulla on mahdollista luoda käsitys urheilujournalismista ilmiönä. (Koljonen 2000, 4.)

Virtapohjan (1998, 228) mukaan urheilujournalismin perusluonne on rituaalinen, minkä ansiosta se pystyy kokoamaan yhteen suuriakin yleisöjä. Urheilu onkin yksi tehokkaimmista keinoista suurten yleisöjen tavoittamiseen. Rituaalisuudella Virtapohja (1998, 28–29) viittaa siihen, miten suuret urheilutapahtumat järjestetään ja sarjakierrokset pelataan aina tiettyinä ajankohtina. Esimerkiksi olympialaiset sekä jalkapallon maailmanmestaruuskilpailut järjestetään säännöllisesti neljän vuoden välein. Rituaalisen perusluonteensa ansiosta urheilujournalismi pystyy tarjoamaan yleisölle samaistumiskohteita ja esikuvia sekä vaikuttamaan ihmisten päivittäiseen ajankäyttöön ja puheenaiheisiin. (Virtapohja 1998, 28–228.)

Koljonen (2000, 4) sijoittaa urheilujournalismin kuuluvaksi jonnekin faktapohjaisen journalismin ja joukkotiedotuksen viihdelohkon välimaastoon. Hän perustelee tätä sillä, ettei urheilujournalismi täytä täysin faktapohjaisen journalismin määritelmää. Toisaalta se kuitenkin esittää asiat ”uutismaisesti” ja täyttää journalismille tyypillisiä tehtäviä. (Koljonen 2000, 4.) Jaakkola (2013, 17–18) määrittelee journalismin viideksi perustehtäväksi tiedonvälityksen, maailman tulkitsemisen, viihdyttämisen, ihmisten aktivoimisen sekä yleisön palvelemisen ja auttamisen. Myös Paasonen (2019, 21) on nostanut viihteellisyyden osaksi urheilujournalismin määritelmää. Hän näkee urheilujournalismin faktapohjaisena, tunteisiin vetoavana ja yhteisöllisyyttä lujittavana journalismina, joka toteuttaa viihteellistä tehtävää. (Paasonen 2019, 21.)

Itkosen (2008, 44–45) työryhmän kesällä 2007 teettämän tutkimuksen mukaan suomalaiset urheilutoimittajat näkevät viihteen tuottamisen huippu-urheilun keskeisimpänä

tehtävänä. Postikyselyllä toteutettuun tutkimukseen osallistui yhteensä 252 päätoimisesti urheilutoimittamisen parissa työskentelevää henkilöä. Otos edustaa 53 prosenttia Urheilutoimittajain liiton A-jäsenistä, joten sitä voidaan pitää jokseenkin kattavana. Vaikka vastauksissa viihteen tuottaminen nähtiin huippu-urheilun keskeisimpänä tehtävänä, urheilutoimittajat eivät nostaneet viihdyttämistä urheilujournalismin tärkeimpien päämäärien joukkoon, vaan vastauksissa tärkeimmäksi tehtäväksi nousivat urheilun uutisointi ja tuloksista tiedottaminen. Itkosen työryhmä arveli tämän johtuvan siitä, etteivät toimittajat halua rinnastaa puheissaan journalismia viihdetuotantoon. (Itkonen 2008, 39–62.)

Paasonen (2019, 20) taas uskoo tuloksen johtuvan siitä, että Itkosen (2008) työryhmän tutkimukseen vastanneet urheilutoimittajat lähestyivät tutkimuskysymystä käytännön kautta. Hän näkee viihteen koko urheilujournalismin läpileikkaavana kattokäsitteenä, jolloin sen nostaminen urheilujournalismin tärkeimmäksi tehtäväksi on turhaa. Paasonen mukaan olisi tärkeämpää keskittyä niihin moninaiisiin tapoihin, joilla urheilujournalismi tuottaa viihdettä ja osallistuu urheiluviihteenä tunnetun kokonaisuuden ylläpitämiseen. Näitä tapoja ovat kaikki urheilutoimittajan keskeisimmät työtehtävät, kuten uutisoiminen, taustoittaminen sekä kommentointi. (Paasonen 2019, 20.) Myöskään Koljonen (2000, 26) ei nosta viihdyttämistä urheilutoimittajien perustehtäviin, vaan hän nimeää niiksi tiedottamisen, palvelemisen, värittämissä, taustoittamisen sekä kommentoinnin.

Urheilujournalismi on kerännyt tutkijoilta paljon kritiikkiä, ja sitä on syytetty muun muassa hitaasta kehittymistahdista, kaavamaisuudesta, maskuliinisuudesta sekä itsekritiikin puutteesta. Helsingin Sanomien urheilusivuja vuosina 1973–1998 tutkinut Koljonen (2000, 124) kuvailee urheilujournalismin muutosvauhtia ”verkkaiseksi”. Hänen mukaansa urheilujournalismin kaavamaisuus näkyy siinä, miten suomalaisia ja ulkomaalaisia urheilijoita kuvataan mediassa. Suomalaisen urheilijan menestyessä media nostaa esiin hänen positiivisia luonteenpiirteitään, kun taas ulkomaisista voittajista maalataan kuvaa itsetietoisina ja persoonattomina ”rahan kasvatteina tai tiedemiesten tuotteina”. Urheilujournalismin maskuliinisuudesta kertoo se, että vuosien 1973 ja 1993 välillä yhdeksän kymmenestä Helsingin Sanomien urheilujutusta käsitteli miesurheilijaa. (Koljonen 2000, 44–124.)

Kolamon (2018, 134–135) mukaan naisurheilijat saavat merkittävästi vähemmän medianäkyvyyttä kuin miehet. Lisäksi naisten urheilua väheksytään valtamediassa monin

tavoin: suorituksen sijaan toimittajat saattavat kiinnittää huomiota naisurheilijan ulkonäköön tai vähätellä hänen taitojaan ja saavutuksiaan. (Kolamo 2018, 134–135.) Kaivosaa-
ren (2017, 177–192) mukaan naisurheilijoiden uutisointi on tasa-arvoistunut viimeisen
sadan vuoden aikana. Kun vielä 1900-luvun alkupuolella naiset nähtiin hiihtokilpailujen
kummajaisina ja uutisoinnissa korostettiin vahvasti heidän sukupuoltaan, 2000-luvun uu-
tisissa naishiihtäjiä kuvattiin moninaisina urheilijoina ja yksilöinä. (Kaivosaa-
ri 2017, 177–192.)

Vuoden 2012 Lontoon olympialaisten epäonnistuneista suomalaisurheilijoista koskevaa
uutisointiä tutkinut Paasonen (2019, 89) syyttää urheilutoimittajia itsekritiikin puutteesta.
Laineen ja Turtiaisen (2018, 285) mukaan urheilutoimittajat eivät myöskään juurikaan
harjoita tutkivaa journalismia, vaan useimmiten he tyytyvät välittämään eteenpäin tiedot-
teissa ja mediatilaisuuksissa valmiina annettua informaatiota. Tutkielmani kohteena ole-
vassa Lahden maailmancupin välikohtauksen uutisoinnissa toimittajien huomio kiinnittyi
etenkin tapauksen kulkuun sekä sitä kommentoineiden hiihtoasiantuntijoiden näkemysten
esiin nostamiseen. Seuraavassa alaluvussa avaan sitä, millaista medianäkyvyyttä hiihto
on Suomessa saanut ja miten hiihto on kehittynyt mediaurheilulajiksi. Luvun lopussa ker-
ron urheilusankaruuden käsitteestä ja määrittelen hiihdon maailmancupin mediatapahtu-
maksi.

2.2 Hiihto mediaurheiluna

Hiihdolla on erityinen paikka suomalaisessa kulttuurissa. Siitä kertoo esimerkiksi se, että
vuoden 2021 tammikuun 20 katsotuimmasta televisiolähetyksestä viisi oli hiihdon maa-
ilmancupin osakilpailuita. Lahden maailmancupin miesten viestikilpailu, jota koskevaa
uutisointiä tässä tutkielmassa tarkastelen, tavoitti ruutujen ääreltä lähes 1 140 000 suoma-
laista. (Finnpanel 2021.) Virtapohja (1998, 32) toteaaakin Suomen olleen jo pitkään kes-
tävyysurheilun luvattu maa. Kolamon (2018, 91) mukaan ennen vuoden 2001 Lahden
MM-kilpailujen dopingskandaalia murtomaahiihtoon liitettiin mielikuvia, joissa suoma-
laista identiteettiä ja me-henkeä tuotettiin nimenomaan hiihtämällä.

Vaikkei hiihto kuulu Kolamon mainitsemiin kansainvälisiin, katsojamääriltään suuriin
megalajeihin, se on saanut verrattain paljon palstatilaa suomalaisissa lehdissä (Kolamo
2018, 91–97). Koljonen (2000, 6) selittää tätä sillä, että Suomessa mediaurheiluksi

nousevat uskottavat, aidot ja spontaaneihin tapahtumiin perustuvat urheilulajit, kun taas maailmalla näkyvyyttä saavat näyttävät teatraaliset show-urheilulajit, kuten amerikkalainen paini eli wrestling. Lisäksi mediassa näkyvyyttä saavat sellaiset lajit, joissa suomalaisurheilijat menestyvät kansainvälisellä tasolla. (Koljonen 2000, 6–43.)

Pietilän (2007, 148) mukaan raha ratkaisee pitkälti sen, millaista sisältöä media pystyy tuottamaan. Tämä pätee etenkin urheilujournalismiin, sillä monet urheilulajit ja urheilun suur tapahtumat, kuten olympialaiset, järjestetään pitkälti sponsorituloin. Kilpailujen sponsorit pystyvät vaikuttamaan merkittävästi siihen, millaista näkyvyyttä tapahtumat saavat mediassa. Esimerkiksi olympialaisten pääsponsorit pystyvät määrittämään kunkin lajin esitysajat sen mukaan, millä aikavyöhykkeellä ne haluavat saada mainoksilleen eniten katsojia. Lisäksi median toimintaa voidaan ohjata erilaisin akkreditoinein ja määrittelemällä hinta kilpailujen kuvausoikeuksille. (Pietilä 2007, 148.) Maastohiihdon maailmancupissa median toimintaa säätelee Kansainvälinen hiihtoliitto, joka hallitsee kilpailujen akkreditointeja ja valvoo niiden järjestämistä (FIS: Cross-country 2021).

Viimeisen 50 vuoden aikana media ja sen tarpeet ovat sanelleet hiihdon kehitystä. Muiden huippu-urheilulajien tapaan hiihto on siirtynyt kilpailupaikoilta katsojien koteihin ja sanomalehtien urheilusivuille (Virtapohja 1998, 95). 1970-luvulla vanhat puusukset vaihdettiin nopeampiin lasikuitusuksiin ja anorakkimalliset hiihtoasut vaihtuivat vartalonmyötäisiin haalareihin. Seuraavalla vuosikymmenellä perinteisen hiihtotyylin rinnalle tuotiin vauhdikkaampi ja dynaamisempi luistelutyyli, joka tarjosi televisionkatselijoille uudenlaista seurattavaa. (Virtapohja 1998, 224–225.)

Tätä nykyistä median välittämää urheilua kutsutaan Kolamon (2018, 11) mukaan lyhyesti mediaurheiluksi. Mediaurheilulle tyypillistä on pyrkimys osoittaa ja välittää tunteita sekä rakentaa tarinoita tunteisiin vetoavien esitysten avulla. Nämä tarinat saavat usein alkunsa suorista televisiolähetyksistä, joiden lähi- ja hidastuskuvat näyttävät katsojille tapahtumat yksityiskohtaisesti. (Kolamo 2018, 11–233.)

Kolamo (2018, 13) esittelee mediaurheilun tunnetalouden mallin, joka koostuu neljästä osa-alueesta: faneista, urheilijoista, tiloista ja tapahtumista sekä näiden lisäksi televisiosta, lehdistöstä ja sosiaalisesta mediasta. Kun mediassa julkaistaan jokin huomiota herättävä kuva tai teksti, se toimii tahmeana kohteena, johon mediaurheilun toimijat, tässä

tapauksessa fanit, tarttuvat ja jakavat oman tulkintansa aiheesta. (Kolamo 2018, 12–13; Ahmed 2014.) Näin tapahtui Lahden maailmancupin miesten viestikilpailun maaliintulosta kuvatulle videolle, jossa Aleksandr Bolshunov taklaa Joni Mäen kumoon: video ja tapausta koskevat uutiset lähtivät kiertämään verkossa nopeasti.

Maastohiihdon maailmancup sopii hyvin Virtapohjan (1998, 81) kuvaukseen mediatapahtumasta. Hänen mukaansa mediatapahtumaksi voidaan kutsua ”elämää suurempaa tapahtumaa”, joka herättää yleisössä suuria tunteenpurkauksia. Dayan ja Katzin (1994) mukaan on olemassa kolmenlaisia mediatapahtumia: kilpailuja (*contest*), valloituksia (*conquest*) ja kruunajaisia (*coronation*). Mediatapahtumille on ominaista, että ne rikkovat tavanomaisen uutisvirran ja ne välitetään reaaliaikaisesti televisiossa. Lisäksi niiden organisoinnista vastaavat median ulkopuoliset tahot, jotka ovat usein julkisia laitoksia. (Dayan & Katz 1994.) Maastohiihdon maailmancup sijoittuu mediatapahtumana kilpailujen joukkoon, ja sen järjestämisestä vastaa Kansainvälinen hiihtoliitto (FIS).

2.3 Urheilusankarit mediabisneksen elinehtona

Sankarit ovat keskeisessä roolissa urheilujournalismin tarinankerronnassa. Heinilän mukaan (1998, 126) media rakentaa urheilukilpailujen voittajista julkisuuden henkilöitä ja kansallissankareita, joiden palvonta jättää taakseen muun muassa tieteen ja taiteen saavutukset. Tästä esimerkkinä voidaan nostaa esiin Virtapohjan (1998, 166) mainitsema hiihtokuningas-termi, jota käyttämällä media arvottaa kyseisen urheilijan tavallisen kansan yläpuolelle. Pänkäläinen (1998, 175) huomauttaa, ettei urheilusankareiden luominen ja näiden hyödyntäminen esikuvina ole ongelmattonta, sillä toimittajat harvemmin pysähtyvät tarkastelemaan, millaisia esikuvia urheilijat todellisuudessa ovat. Kolamon (2018, 156) mukaan nykypäivänä huippu-urheilijan julkisuuskuva ei rakennu vain urheilun ulkopuolisista materiaaleista, kuten julkisista esiintymisistä, vaan urheilija voi vaikuttaa siihen omalla toiminnallaan, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Virtapohjan (1998, 84–239) mukaan yhteiskunnallinen tilanne vaikuttaa merkittävästi siihen, miten hyvin urheilusankarit onnistuvat puhuttelemaan suurta yleisöä. Hyvinvoinnin ja yhteisön koossa pysymisen kannalta kriittisinä hetkinä, kuten sota-aikana, urheilusankarit puhuttelevat yleisöä enemmän kuin rauhallisina aikoina. Urheilusankarit ovat olennainen osa mediaurheilua, ja Virtapohja (1998, 21) nimittääkin sankareita yhdeksi

mediabisneksen elinehdoksi. Hän määrittelee urheilusankaruuden sankaruudeksi, jossa muiden ihmisten silmissä hyvää edustavat sankariteot – tässä tapauksessa kilpailuissa menestyminen – tehdään urheilun parissa. (Virtapohja 1998, 16–239.)

Heinilä (1998, 27) nostaa esiin, että urheilusankaruus ja sankareiden palvonta ovat pääosin joukkoviestimien synnyttämiä ilmiöitä. Virtapohja kuvaa urheilusankarin syntymistä mediassa kolmiosaiseksi prosessiksi, jonka ensimmäisessä vaiheessa edustustehtävään valittu urheilija lähetetään kilpailuun suurten odotusten saattelemana. Tämän jälkeen urheilija täyttää hänelle asetetut odotukset ja lopulta kilpailuja seuraava yleisö saa todistaa urheilijan menestystä sekä tunteita tämän voitokkaan suorituksen jälkeen. Yleisö elää voimakkaasti sankarin mukana, ja katsojat voivat esimerkiksi herkistyä katsoessaan, kun sankari kyynelehtii maaliintulon jälkeen. (Virtapohja 1998, 49.) Tutkielmani kannalta on tärkeää ymmärtää urheilusankaruuden syntymekanismi, sillä molemmat Lahden maailmancupin välikohtauksen osapuolet, Aleksandr Bolshunov ja Joni Mäki, edustavat median synnyttämiä urheilusankareita.

2.4 Journalismin viihteellistyminen

Pietilän (2007, 38) mukaan yleisö määrää yhä enenevässä määrin julkisuuden sisällöstä, minkä vuoksi julkisuus ja sitä kautta myös journalismi ovat viihteellistyneet ja henkilöityneet. Viihteellistymisen myötä uutisteollisuus ei enää pyri selittämään maailmaa entiseen tapaan, vaan nykyisin uutisilla halutaan ennen kaikkea viihdyttää, myötäläjä ja täyttää yleisön tajunta. (Pietilä 2007, 38–244.) Viihteellistymisen määritelmä vaihtelee lähteestä riippuen. Eri tutkijoiden teksteissä termillä viitataan eri asioihin, sillä ilmiö on edennyt eri tavalla eri kulttuureissa ja medioissa. (Juntunen & Väliaverronen 2019, 281.)

Töyryn (2019, 140) mukaan aikakauslehtijournalismista keskusteltaessa viihteellistyminen on nähty synonyyminä lukijalähtöisyydelle, iltapäivälehtimäisyydelle ja kaupallistumiselle. Osa toimittajista pitää viihteellistymistä synonyyminä tiedon tason heikkenemiselle ja uutismaisuuden vähenemiselle, kun taas toiset näkevät sen tarkoittavan elävämpää kirjoittamistyyliä tai sitä, että julkiseen keskusteluun nostetaan aiempaa kiinnostavimpia aiheita. (Töyry 2019, 140.)

Nojaan tutkielmassani Juntusen ja Väliaverrosen (2019, 281) määritelmään, jonka mukaan tabloidisaatioksi, eli viihteellistymiseksi, voidaan kutsua journalismin kehityskulkua,

jossa iltapäivälehdistölle tyypilliset aiheet ja käsittelytavat ovat siirtyneet osaksi uutisjournalismia. Tällaisia sensaationhakuille lehdille tyypillisiä aiheita ovat urheilu, viihde sekä julkisuudenhenkilöt ja heidän yksityiselämänsä. Näitä aiheita pyritään käsittelemään mahdollisimman tarinallisesti sekä skandaalien ja yksityiselämän paljastusten kautta. (Juntunen & Väliverronen 2019, 281.)

Kolamon (2018, 98) mukaan viihteellistymisen myötä lehtien sisällöllisissä painotuksissa korostuu human interest -tyyppinen, eli ihmisläheinen, journalismi, jossa lukijan tunteita halutaan aktivoita juttujen henkilökeskeisyydellä, juoruilevuudella ja sensaationhakuisuudella. Pantin (2019, 206) mukaan osaksi viihteellistymiskehitystä liitetään usein uutisten tunteellistuminen, jonka ajatellaan heikentävän journalismin laatua. Näin ei kuitenkaan aina tapahdu, sillä *Journalismin murros* -projektia varten haastateltujen toimittajien mukaan tunteet itsessään eivät ole uhka journalismin laadulle. Tähän Suomen Akatemian rahoittamaan projektiin haastateltiin yhteensä 16 televisiotoimittajaa vuosina 2004 ja 2006. Toimittajat nostivat esiin, että oikein käytettynä tunteellisen kerronnan avulla voidaan jopa parantaa informaation välittämistä ja auttaa yleisöä ymmärtämään uutisten sisältöä. (Panti 2019, 206.)

Kiinnitän tutkielmassani erityistä huomiota Juntusen ja Väliverrosen (2019, 281) sekä Kolamon (2019, 98) esiin nostamaan henkilökeskeisyyteen, joka on yksi viihteellistymisen keskeisistä piirteistä. Koska viihteellistymisen myötä aiheita pyritään käsittelemään henkilöiden ja heihin kohdistuvien skandaalien sekä yksityiselämän paljastusten kautta, Lahden maailmancupin välikohtausuutisoinnin viihteellistymistä on hedelmällistä tutkia juuri tapauksen kahden päähenkilön kautta.

Viihteellistymisen on Juntusen ja Väliverrosen (2019, 281) mukaan usein ajateltu johtuvan median kaupallistumisesta sekä kilpailun kiristymisestä. Tästä huolimatta viihteellistymistä ei kuitenkaan voida pitää synonyymina journalismin laadun heikkenemiselle. (Juntunen & Väliverronen 2009, 281.) Pietilän (2007, 239) mukaan viihteellisen ja vakavan journalismin tuottamista määrittävät samat perusasiat, joita ovat esimerkiksi aiheen kiinnostavuus ja tiedonhankinta. Tosin viihteellistymisen myötä kiinnostavuus on nousut yhdeksi tärkeäksi uutiskriteeriksi perinteisten uutiskriteerien, kuten ajankohtaisuuden ja kulttuurisen merkittävyyden, rinnalle. (Pietilä 2007, 239; Jaakkola 2013, 181.)

Kuten jo edellä on todettu, urheilujournalismi sijoittuu journalismin kentällä jonkin faktapohjaisen asiajournalismin ja viihteen välille (Koljonen 2000, 4). Kolamon (2018, 98) mukaan urheilu sopii hyvin aiheeksi sekä iltapäivä- että päivälehdistölle jatkuvajuonisen luonteensa ja tunnekorostuneisuutensa ansiosta. Virtapohja (1998, 65) nimeääkin viihteellisyyden yhdeksi urheilujournalismia määrittäväksi tekijäksi. Se näkyy sekä kielessä että tavassa, jolla urheilua käsitellään. Urheilujournalismin kieli on tavallisesti hyvin tunnepitoista, mikä näkyy esimerkiksi uutisten sanavalinnoissa. Urheilujournalismissa kilpailua harvoin vain voitetaan, vaan voitto napataan, otetaan tai viedään. Värikkään kielen avulla luodaan me-henkeä sekä pidetään yhteisöä koossa. (Virtapohja 1998, 65–66.)

Lisäksi urheilujournalismin sisältämä journalistinen draama vetoaa yleisöön. Virtapohja (1998, 84) määrittelee journalistisen draaman jännitteeksi, joka saa yleisön kiinnostumaan tietystä uutisaiheesta. Vaikkeivat toimittajat tietoisesti pyrkisikään synnyttämään teksteissään draamaa, tekemällä tiivistyksiä ja oletuksia he haluamattaan dramatisoivat tapahtumaa. Journalistinen draama muotoutuu kolmesta peruselementistä: henkilöistä, teoista ja vastakkainasetteluista. Virtapohjan mukaan urheilusankarit ovat keskeisessä roolissa journalistisen draaman synnyttämisessä. (Virtapohja 1998, 84–239.)

Pietilän (2007, 72) mukaan draama on median elinehto, ja viihteellistymisen myötä draamalliset esitystavat ovat valuneet iltapäivälehdistä vakavaan uutisjournalismiin. Julkaisualueesta riippumatta draama perustuu aina konfliktiin, joka vaikuttaa päähenkilöihin sisäisesti ja ulkoisesti sekä syöksee heidän elämänsä uriltaan. Konflikti synnyttää ristiriitaisen, jännitteisen ja peruuttamattoman tilanteen, josta ulospääsy vaatii erikoisia ja joskus jopa väkivaltaisia ratkaisuja. Päähenkilön elämän ja tapahtumien kulun seuranta luo draamasta yleisesti kiinnostavan tarinan. (Pietilä 2007, 72.) Lahden maailmancupin välikohtauksen uutisoinnin kiinnostavuus perustuu pitkälti juuri tapahtumien draamallisuuteen. Pietilän (2007, 72) mukaan draama synnyttää riippuvuutta. Tutkittavassa tapauksessa yleisö saattoi seurata herkeämättä Aleksandr Bolshunovin ja Joni Mäen välistä konfliktia sekä janota tietoa siitä, kumman osapuolen hyväksi tapahtuma lopulta kääntyy.

Urheilussa journalistista draamaa synnyttävät vastakkainasettelut ovat helposti havaittavia, sillä eri puolten edustajat tunnustavat omia värejään ja symbolejaan, esimerkiksi edustusasuissaan. Virtapohjan (1998, 121) mukaan urheilu voidaan nähdä sodan

pehmeämpänä versiona, sillä sodan tapaan urheilukin perustuu yksilöiden ja joukkueiden väliseen kamppailuun. Tästä syystä myös urheilun perusluonne on vahvasti draamallinen. (Virtapohja 1998, 84–239.) Paasonen (2019, 40) toteaaakin maailman jakautuvan urheilu-sivuilla voittajiin ja häviäjiin.

Paasonen (2019, 21) mukaan urheilujournalismi tuottaa kahdenlaisia uutisia: kovia uutisia, joissa käsitellään tuloksia ja doping-käryjä, sekä pehmeitä uutisia, joiden aiheena voivat olla esimerkiksi urheilun toimijan yksityiselämä tai luonteenpiirteet. Molempien uutisten tarkoitus on sama: urheilun rakenteiden ylläpitäminen ja menestystarinoiden tuottaminen. (Paasonen 2019, 21.) Tässä tutkielmassa tutkittava Lahden maailmancupin välikohtauksen uutisointi määrittyy kovaksi uutiseksi, vaikka se sisältääkin monia viihteellisiä elementtejä.

Seuraavassa alaluvussa esittelen tutkimuskysymykseni, joiden avulla pyrin selvittämään, millä tavoin journalismin viihteellistyminen näkyy Lahden maailmancupin välikohtauksen uutisoinnissa. Koska Kolamon (2018, 98) sekä Juntusen ja Väliiverosen (2019, 281) mukaan henkilökeskeisyys on yksi viihteellistymisen keskeisistä elementeistä, kiinnitän huomioni nimenomaan tapauksen kahden päähenkilön kuvaamiseen. Tarkastelemalla Bolshunovista ja Mäestä luotuja henkilökuvia, on mahdollista havaita aineistosta myös muita viihteellistymiselle tyypillisiä piirteitä, joita ovat muun muassa tarinallinen kerrontatapa, tunnekorostuneisuus, draamallisuus sekä skandaalien ja yksityiselämän paljastusten korostaminen. (Juntunen & Väliverronen 2009, 281; Pantti 2009, 206; Pietilä 2007, 72.) Tutkimuskysymysten jälkeen kerron tarkemmin tutkimuksen kohteena olevan välikohtauksen kulusta sekä käsittelen aineistoni valintaa ja tutkimusmetodiani.

2.5 Tutkimuskysymykset

Tarkastelen tutkielmassani sitä, millä tavoin Lahden maailmancupissa tapahtuneesta välikohtauksesta uutisoitiin Helsingin Sanomissa ja Ilta-Sanomissa sekä miten journalismin viihteellistyminen näkyy tapauksen uutisoinnissa. Lähestyn tutkimusongelmaani tapauksen kahden päähenkilön kautta, sillä viihteellistymiselle tyypillisiä piirteitä ovat henkilökeskeisyys sekä draamallisuus, joka syntyy juuri päähenkilöiden välisistä ristiriidoista ja jännitteistä (Juntunen & Väliverronen 2009, 281; Pietilä 2007, 72.) Analyysissäni pyrin löytämään vastauksen kahteen kysymykseen:

1) Millaisia henkilökuvia aineistossa rakennetaan Joni Mäestä ja Aleksandr Bolshunovista?

2) Millä kerronnan keinoilla näitä henkilökuvia luodaan?

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1 Henkilökuvien rakentuminen hiihtouutisoinnissa

Sunnuntaina 24. tammikuuta 2021 Suomen miehet nousivat maastohiihdon maailmancupin palkintokorokkeelle ensimmäistä kertaa yli 20 vuoteen. Historiallisen hopean sijaan Lahdessa hiihdetyn Salpausselän kilpailun uutisoinnissa korostui se, miten Venäjän joukkueen ankkuriosuuden hiihtäjä Aleksandr Bolshunov menetti hermonsä hävittyään loppukirissä Suomen Joni Mäelle. (Yle 24.1.2021 A.) Tapahtumaketju sai alkunsa, kun Mäki vaihtoi kaistaa juuri ennen loppusuoran havutuksen alkua niin, ettei Bolshunov pystynyt ohittamaan suomalaishiihtäjää ulkokautta. Havutuksen alkamisen jälkeen ajolinjan muuttaminen olisi ollut kiellettyä. Kilpailun jälkeen käytiin runsaasti keskustelua siitä, oliko Mäen kaistanvaihto sääntöjen mukainen. Hidastuskuvien perusteella kilpailun tuomari-neuvosto kuitenkin totesi, että Mäki ehti vaihtaa ajolinjaansa sääntöjen puitteissa. (HS 24.1.2021.)

Suomalaishiihtäjän kaistanvaihdosta harmistunut Bolshunov huitaisi Joni Mäkeä loppusuoralla sauvallaan, ja maalilinjan ylittämisen jälkeen hän taklasi Mäen kumoon (HS 24.1.2021). Kaatuessaan Mäki satutti oikean kätensä, joka turposi törmäyksen jälkeen. Käsi röntgenkuvattiin seuraavana päivänä, eikä siitä löydetty murtumia. (Yle 25.1.2021 A.) Bolshunovin epäurheilijamaisen käytöksen vuoksi Venäjän ykkösjoukkueen viestisuoritus hylättiin, ja Kansainvälinen hiihtoliitto (FIS) otti tapauksen tutkittavakseen. Bolshunoville vaadittiin tapauksen jälkeen jopa kilpailukieltoa, jota ei ainakaan vielä toistaiseksi ole langetettu. (Yle 24.1.2021 B; Yle 24.1.2021 C.)

Viestikilpailua seuranneena päivänä Aleksandr Bolshunov ja Venäjän hiihtoliiton puheenjohtaja Jelena Välbe pyysivät tapausta julkisesti anteeksi Venäjän hiihtoliiton verkkosivuilla. Lisäksi he lähettivät suoran anteeksipyyntön Suomen hiihtoliitolle. (Yle 25.1.2021 B; HS 27.1.2021.) Pian tämän jälkeen Bolshunov kuitenkin kommentoi venäläismedialle odottavansa vastavuoroista anteeksipyyntöä viime hetkellä hiihtokaistaa vaihtaneelta Joni Mäeltä (IL 28.1.2021).

Bolshunovin töytäisemäksi joutunut Joni Mäki on kiertänyt maailmancupin osakilpailuita vuodesta 2014, mutta nousi kunnolla suomalaisen urheilukansan tietoisuuteen vasta

vuonna 2020 voitettuaan vapaan hiihtotavan sprintin Suomen mestaruuden Vöyrillä (YLE 2.2.2020; FIS: Joni Maki 2021).

Sen sijaan 24-vuotiasta Aleksandr Bolshunovia on jo aiemmin kuvailtu mediassa kovaksi kilpailijaksi ja huonoksi häviäjäksi, jolle hopeamitalikin on pettymys. Pienessä Podyvotjen kylässä syntynyt Bolshunov on voittanut uransa aikana kymmeniä maailmancupin osakilpailuja sekä yhteensä kahdeksan arvokisamitalia. (IS 27.1.2021.) Hän päätyi otsikoihin vuoden 2018 Pyeongchangin olympialaisten jälkeen kritisoiduaan 50 kilometrillä olympiakultaa voittanutta Iivo Niskasta. Bolshunov väitti Niskasen teeskennelleen väsymystä kilpailun aikana. (IS 24.2.2018.)

Bolshunov ei suinkaan ole ainoa Venäjän hiihtomaajoukkueen mies, joka on noussut suomalaisotsikoihin hyökkäävän ja epäkohteliaan käytöksensä vuoksi. Seefeldin MM-kilpailuissa vuonna 2019 Venäjän Sergei Ustjugov hermostui Norjan Johannes Hösflot Kläbölle, kun norjalaishiihtäjä esti häntä sprintin välierässä. Ustjugov tuuppasi Kläböä kesken kilpailun, ja maaliintulon jälkeen hän jatkoi norjalaisen tönimistä sekä läpsimistä, mikä johti venäläishiihtäjän suorituksen hylkäämiseen. (IS 23.2.2019.) Vuoden 2018 Pyeongchangin olympialaisissa kolmanneksi sijoittunutta Venäjän Andrei Larkovia taas kutsuttiin mediassa lempinimellä ”pipovenäläinen”, sillä hän ei riisunut pipoaan palkintojenjaossa Suomen kansallislaulun aikana (IS 25.2.2018; IL 25.2.2018).

Perezin (2018, 48) mukaan mediassa urheilijoita kuvataankin tavallisesti joko sankareina (*hero*) tai antisankareina (*antihero*). Sankarit pyrkivät saavuttamaan tavoitteensa puhtain ja hyveellisin keinoin, kun taas antisankarit rikkovat yhteiskunnan asettamia odotuksia. Antisankariksi voidaan luonnehtia sellaista yhteiskunnallisesta normista poikkeavaa urheilijaa, joka kiinnostaa yleisöä itsekkyytensä ja turhamaisuutensa vuoksi. (Perez 2018, 48–51.) Yksi hiihtomaailman tunnetuimmista antisankareista on entinen Norjan hiihtotähti Petter Northug, jota on epäilty muun muassa huumerikoksista ja törkeän ylinopeuden ajamisesta (IS 21.8.2020). Vastaavanlaista antisankarin kuvaa on suomalaismediassa rakennettu jo aiemmin esiin nostetuista venäläishiihtäjistä Bolshunovista, Ustjugovista ja Larkovista.

3.2 Aineistona urheilu-uutiset

Aineistoni koostuu Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien verkkouutisista sekä yhdestä Helsingin Sanomissa julkaistusta kommentista, jotka käsittelevät Lahden maastohiihdon maailmancupin miesten viestissä tapahtunutta välikohtausta.

Päädyin rajaamaan aineistoni Helsingin Sanomiin ja Ilta-Sanomiin, sillä halusin aineistoni koostuvan valtakunnallisista medioista. Koin näiden medioiden palvelevan tutkielmaani parhaiten, sillä tutkimukseni kohdistuu valtakunnalliseen uutiseen. Lisäksi halusin sisällyttää aineistooni sekä päivälehdet että iltapäivälehdet. Valitsin aineistoni päivälehdiksi juuri Helsingin Sanomat, sillä se on levikiltään Suomen suurin tilattava sanomalehti (MediaAuditFinland 2019). Suomen iltapäivälehdistö koostuu kahdesta julkaisusta, joista aineiston rajaamiseksi päädyin valitsemaan mukaan vain toisen, eli Ilta-Sanomat. Kyseisen julkaisu kuuluu samaan Sanoma-konserniin Helsingin Sanomien kanssa.

Aineistoni ensimmäinen juttu on julkaistu sunnuntaina 24. tammikuuta 2021 vain muutamaa tuntia miesten viestin maaliintulon jälkeen. Viimeisimmät jutut on julkaistu kolme päivää kilpailun jälkeen, keskiviikkona 27. tammikuuta. Päädyin rajaamaan aineistoni näille neljälle päivälle, sillä välikohtauksesta uutisoitiin kiivaimmin heti kilpailupäivänä sekä sitä seuranneena päivinä. Kilpailua seuranneiden kolmen päivän aikana tapauksen käsittely eteni Kansainväliseen hiihtoliittoon, ja tapauksen uusista käänteistä uutisoitiin tiheään tahtiin. Näiden neljän päivän jälkeen tapausta koskeva uutisointi hiipui vähitellen.

Aineiston keräämisessä hyödynsin hakukone Googlea, josta hain tietoa 11. helmikuuta 2021 hakusanalla ”Bolshunov Joni Mäki”. Hakutuloksien ensimmäiselle sivulle nousi uutinen sekä Helsingin Sanomista että Ilta-Sanomista. Nämä kaksi uutista päätyivät osaksi lopullista aineistoani. Loput aineistosta keräsin seuraamalla edellä mainittujen uutisten alta löytyneitä linkkejä. Sekä Helsingin Sanomissa että Ilta-Sanomissa kyseiset linkit oli kerätty jutun loppuun Aiheeseen liittyvää -otsikon alapuolella.

Aineistoni ei kata kaikkia 24.–27. tammikuuta 2021 Helsingin Sanomissa ja Ilta-Sanomissa julkaistuja uutisia, joissa käsitellään Lahden maailmancupissa tapahtunutta välikohtausta. Aineistoni rajautui lopulliseen muotoonsa verkkouutisten linkkipolkuja seuraamalla. Lopuksi hain molempien medioiden omasta hakukentästä juttuja hakusanalla

hiihto varmistaakseni sen, että olen löytänyt kaikki tutkimukseni kannalta olennaiset artikkelit.

Koska tutkielmani tarkoitus on selvittää, millaista henkilökuvaa Aleksandr Bolshunovista ja Joni Mäestä uutisoinnissa rakennetaan, rajasin aineistostani pois kieleltään neutraalit uutiset, jotka kertoivat lähinnä tapahtumien kulusta. Nämä uutiset rajautuivat aineistoni ulkopuolella, sillä niistä ei olisi voinut havaita vihteellistymiselle tyypillistä värikästä ja tunnepitoista kieltä. Lopulliseen aineistooni valikoitui kymmenen juttua, sillä muuten aineisto olisi kasvanut liikaa tutkielman laajuuteen nähden. Tiedostan, että, mikäli olisin päättänyt rajaamaan aineiston eri tavalla, analyysini tulokset voisivat poiketa merkittävästi tämän tutkielman tuloksista.

Lopullinen aineistoni koostuu yhteensä kymmenestä jutusta, joista viisi on julkaistu Helsingin Sanomissa ja viisi Ilta-Sanomissa. Suurin osa aineistostani, tarkemmin sanoen yhdeksän kymmenestä, on juttutyypiltään uutisia. Uutisten lisäksi aineistossa on mukana yksi Helsingin Sanomissa julkaistu toimittajan kommentti. Päädyin ottamaan kommentin mukaan aineistooni, sillä analyysini keskittyy kerronnan kielellisiin piirteisiin. Vaikka kommentti on juttutyypiltään mielipiteellinen, sen kieli ei eroa merkittävästi muista aineistoni jutuista, sillä värikäs kielenkäyttö on Virtapohjan (1998, 65–66) mukaan tyypillistä urheilu-uutisissa.

3.3 Kerronnallinen analyysi

Tutkielmani on laadullinen, eli kvalitatiivinen, tutkimustyö, jonka metodini hyödynnän kerronnallisen tutkimuksen menetelmiä. Eskolan ja Suorannan (1998, 14–15) mukaan laadullinen tutkimus kohdistuu empiirisiin ilmiöihin, minkä vuoksi tutkittavan ilmiön käsitteellinen pohdinta korostuu tutkimusta tehdessä. Tutkimusmenetelmiä ei tästä syystä tule ottaa ylhäältä annettuina, vaan ne pitää nähdä enemmänkin suuntaa antavina työkaluina. Laadulliselle tutkimukselle tyypillistä on suhteellisen pieni aineisto, josta pyritään analyysin avulla muodostamaan mahdollisimman yksityiskohtainen ja tarkka kuva. (Eskola & Suoranta 1998, 14–15.)

Eskolan ja Suorannan (1998, 22–24) mukaan yksi laadullista tutkimusta määrittävistä piirteistä on sen narratiivisuus, eli kertomuksellisuus. Ihmiset pyrkivät jäsentelemään maailmaa narratiivisuuden avulla, minkä vuoksi laadullista aineistoa on mahdollista käsitellä

myös narratiivisuuden kautta. (Eskola & Suoranta 1998, 22–24.) Metodien sijaan Heikkinen (2018, 149) nimittää kerronnallista tutkimusta taustafilosofiaksi, tutkimusotteeksi tai tutkimukselliseksi lähestymistavaksi, jossa korostetaan vahvasti ymmärtämisen prosessia. Hän määrittelee kerronnallisen tutkimuksen tutkimukseksi, jossa kertomukset ja kertominen nähdään sekä tiedon välittäjänä että rakentajana. Tutkimuksen huomio ei kiinnity vain itse kertomukseen, kuten tekstiin, vaan siinä huomioidaan koko kertomisen prosessi. (Heikkinen 2018, 145–149.)

Narratiivista tutkimusta tehdessä on tärkeää ymmärtää tutkimuksen kahden keskeisen käsitteen, *tarinan* ja *kertomuksen*, ero. Hännisen (2018, 162–164) mukaan tarina syntyy perättäisistä tapahtumista, kun taas kertomuksella tarkoitetaan vastaanottajalle esitettävää tarinaa. Tarina noudattaa Aristoteleen klassista määritelmää, jonka mukaan tarina koostuu kolmesta osasta: alusta, keskikohdasta ja lopusta. Kertomus ei sen sijaan etene aina kronologisessa järjestyksessä, vaan se pyrkii dramatisoimaan ja elävöittämään tarinaa erilaisin kerronnan keinoin. (Hänninen 2018, 162–164; Heikkinen 2018, 147.) Tutkielmani kannalta olennaista on ymmärtää *kertomuksen* käsite, sillä aineiston artikkelit voidaan nähdä Lahden maailmancupin välikohtausta käsittelevinä kertomuksina.

Pietilän (2007, 141) mukaan viihteellistymisen myötä tarinoiden tuottaminen on yleistynyt mediassa. Tarinat vetoavat yleisöön, sillä niistä pystyy poimimaan itseään kiinnostavat yksityiskohdat ja loput voi täydentää mielikuvituksella. Kun uutisia luodaan ja sijoitetaan yhteiskuntaan kehystämisen ja taustoittamisen avulla, syntyy dramatisoituja kertomuksia, jotka kulkevat eteenpäin erilaisin juonikuvioin ja kerronnan keinoin. (Pietilä 2007, 141–147.) Juntunen ja Väliverronen (2019, 281) nostavatkin tarinallisen kerrontatavan yhdeksi viihteellistymisen keskeiseksi piirteeksi.

Ala-Suutarin (1999, 140) mukaan monet tekstit sisältävät narratiivin piirteitä. Vaikka tutkimusaineisto, tässä tapauksessa urheilu-uutiset, eivät sisältäisi täydellisiä alusta loppuun asti kulkevia kertomuksia, siitä voi Hännisen (2018, 166) mukaan silti nostaa esiin tarinallisia tulkintoja. Aineistosta voidaan esimerkiksi poimia tiettyä teemaa tai käsitettä ilmentäviä ilmaisuja, jotka luokitellaan suhteessa tarinan tapahtumiin. Tätä menetelmää hyödyntämällä voidaan havainnoida esimerkiksi sitä, näyttäytyykö kertomuksen päähenkilö tapahtuman aikaansaajana, eli toimijana, vai tapahtumien kohteena, eli uhrina. (Hänninen 2018, 166–174.)

Tutkielmani analyysissä poimin aineistostani Aleksandr Bolshunovia ja Joni Mäkeä kuvaavia ilmaisuja, jotka luokittelen suhteuttaen ne Lahden maailmancupin tapahtumiin. Käytännössä luokittelen ilmaisut sen mukaan, millaisena ne esittävät Bolshunovin ja Mäen toimijuuden välikohtauksen kulussa. Tämän luokittelun avulla havainnoin sitä, millaista henkilökuva Bolshunovista ja Mäestä on uutisoinnissa rakennettu.

Lisäksi analysoin kerronnan kielellisiä piirteitä, joiden avulla voi tutkia sitä, miten erilaiset ilmaisutavat välittävät kertojan kokemuksia (Hänninen 2018, 170). Keskityn havainnoimaan tekstissä käytettyä sanastoa ja sanavalintoja, kuten adjektiiveja ja verbejä. Huomioni keskittyy erityisesti Bolshunovia ja Mäkeä luonnehtiviin adjektiiveihin ja substantiiveihin. Lisäksi analysoin tekstin lauserakenteita ja fraaseja, joiden avulla pyritään kuvaamaan Bolshunovia ja Mäkeä.

4 ANALYYSI JA TULOKSET

Aineistosta nousee esiin kolme selkeää ja toisistaan poikkeavaa tapaa kuvata sekä Aleksandr Bolshunovia että Joni Mäkeä. On huomionarvoista havaita, että samaa henkilöä saatetaan kuvata yhdessä artikkelissa useammalla tavalla.

4.1 Aleksandr Bolshunovista rakennetut henkilökuvat

4.1.1 Syyllinen

Aineistoni jokaisessa artikkelissa nostettiin esiin Aleksandr Bolshunovin syyllisyys Lahden maailmancupin tapahtumiin. Osassa juttuja, kuten Helsingin Sanomien jutussa ”Laturai voihusi miesten viestin loppuratkaisussa Salpausselällä: Aleksandr Bolšunov hui-toi Joni Mäkeä sauvalla ja taklasi maalissa – Mäki sai ”sotasaaliiksi venäläisen siteen” (HS 24.1.2021b), syyllisyyttä rakennetaan jo otsikon sanavalinnoissa. Taklaus-sana viit-taa vahvasti teon tahallisuuteen. Lisäksi Bolshunovin nimi on sijoitettu lauseessa subjek-tin, eli tekijään viittaavan lauseenjäsenen, paikalle, kun taas Mäki on lauseessa tekemisen kohdetta ilmaisevan objektin paikalla. Vastaavanlaisia, Bolshunovin syyllisyyteen viit-taavia, lauserakenteita on löydettävissä jokaisen jutun otsikosta tai leipätekstin ensimmäi-sistä kappaleista:

”Viestin kakkossijasta käyty kamppailu kuumensi Venäjän ankkurin Alek-sandr Bolšunovin, joka hui-toi Joni Mäkeä sauvalla ja taklasi tämän maali-linjan jälkeen.”

HS 25.1.2021b

Bolshunovin ei katsota aineistossa syyllistyneen vain epäurheilijamaiseen käytökseen ja Mäen vahingoittamiseen, vaan hänen toimintansa nähdään johtaneen myös koko Venäjän viestijoukkueen hylkäämiseen, mistä syystä joukkue menetti maailmancupin mitalisijan.

Bolshunovin syyllisyyttä vahvistetaan sekä Helsingin Sanomien että Ilta-Sanomien ju-tuissa korostamalla tapauksen poikkeuksellisuutta, vaarallisuutta ja väkivaltaisuutta. Näin hiihtäjä Iivo Niskanen kommentoi Bolshunovin toimintaa:

”Olihan tuo todella epäurheilijamaista. Eihän tuollaista ole nähty. – ”

HS 24.1.2021b

Kuten jo edellä on todettu, syyllisyyden rakentaminen näkyy aineistossa sanavalinnoissa, sanajärjestyksessä sekä sitaateissa. Bolshunovin tekoa nimitetään jutuissa muun muassa vaaralliseksi, rajuksi ja törkeäksi. Ilta-Sanomien uutisissa tekoa luonnehditaan törkeäksi, ja julkaisun otsikoissa tekoa kutsutaankin sekä ”törky-taklaukseksi” (IS 25.1.2021) että ”törkytempuksi” (IS 26.1.2021). Värikästä kieltä käytetään sekä Helsingin Sanomien että Ilta-Sanomien leipäteksteissä, joissa tekoa nimitetään ”väkivaltaiseksi yltyneeksi riehumiseksi” (HS 24.1.2021a), ”päälleryntäykseksi” (IS 27.1.2021a) ja ”avolumen pommi” (IS 25.1.2021).

Yhdessä Ilta-Sanomien uutisessa nostetaan esiin Bolshunovin aiempaa väkivaltaista käytöstä:

”Vain päivää ennen Mäen murjomista Bolshunov otti Salpausselällä yhteen norjalaisen maailmanmestarin Hans Christer Holundin kanssa.”

IS 27.1.2021c

Aineistossa Bolshunovista maalataan kuvaa ”tappioita vihaavana” (HS 24.1.2021a) urheilijana, joka käsittelee pettymyksiään raivon kautta. Näin Helsingin Sanomien urheilutoimittaja Ismo Uusitupa luonnehtii Bolshunovia kommentissaan:

”Kun numerolappu on rinnassa, Bolšunov on kova kilpailija, joka todellakin vihaa häviämistä. Kun näin tapahtuu, hänellä selkeästi menee kuppi nurin.”

HS 24.1.2021a

Kahdessa Ilta-Sanomien jutussa Bolshunovin syyllisyyttä vahvistetaan vertaamalla häntä aiemmin väkivaltaisesti käyttäytyneisiin urheilijoihin. Toisessa uutisessa (IS 25.1.2021) häntä verrataan Suomen miesten jääkiekkomaajoukkuetta vuoden 2011 MM-kilpailuissa taklanneeseen venäläisjääkiekkoilija Jevgeni Artjuhiniin, ja toisessa jutussa (IS 26.1.2021) entinen hiihtäjä Juha Mieto vertaa Bolshunovin sauvalla huitomista edesmenneen nyrkkeilijä Sonny Listonin iskuihin:

”– Se oli aivan kuin Listonin iskuja, perkele, kun se huitaisi.”

IS 26.1.2021

4.1.2 Hiihtotähti

Kahdessa Helsingin Sanomien ja neljässä Ilta-Sanomien artikkelissa alleviivataan Bolshunovin hiihtomenestystä. Häntä nimitetään jutuissa ”Venäjän hiihtotähdeksi” (IS 27.1.2021c; IS 27.1.2021b), ”tähtihihtäjäksi” (HS 24.1.2021 B) ja ”venäläistykyksi” (IS 27.1.2021b). Kaikkien näiden nimitysten yhteydessä painotetaan Bolshunovin kansallisuutta:

”Venäjän hiihtotähti Aleksandr Bolshunov tunnetaan kovana saunojana.”

IS 27.1.2021c

Bolshunovista rakennetaan kuvaa menestyneenä hiihtäjänä sanavalintojen lisäksi adjektiivien avulla. Näin entinen hiihtäjä Juha Mieto kuvailee Bolshunovia:

”Noin menestyneen kaverin olisi luullut pitävän maailmancupin viestiä ihan pii-rikunnallisen tason kilpailuna. –”

IS 26.1.2021

Bolshunovin hiihtomenestystä korostamalla saatetaan pyrkiä lisäämään uutisten kiinnostavuutta. Lisäksi Bolshunovin kansallisuutta alleviivaamalla on mahdollista vahvistaa venäläishihtäjän ja suomalaisen Joni Mäen välistä vastakkainasettelua.

4.1.3 Väärinymmärretty

Vaikka jokaisen aineiston jutun otsikossa tai leipätekstin alussa nostetaan esiin Bolshunovin syyllisyys Lahden maailmancupin tapahtumiin, kolmessa Helsingin Sanomien ja kolmessa Ilta-Sanomien jutussa tuodaan esiin, ettei Bolshunov ollut yksin vastuussa tilanteen etenemisestä:

”Niin ruotsalaisiantuntija Mathias Fredriksson, Kari-Pekka Kyrö kuin Venäjän hiihtopomo Jelena Välbeikin olivat sitä mieltä, että maalisuoran tapahtumat olivat Mäen vika. Heidän mielestään Mäki vaihtoi rataa loppukirissä ja esti Bolshunovin etenemisen, mistä venäläistykki suuttui.”

IS 25.1.2021

Näissä jutuissa Bolshunovista luodaan henkilökuva väärinymmärrettynä urheilijana, jonka raivonpurkaus oli seurausta Joni Mäen epäurheilijamaisesta käytöksestä. Tätä

vaikutelmaa rakennetaan sekä sitaateissa että Bolshunovia luonnehtivilla adjektiiveilla ja ilmauksilla:

”Bolšunovista sanotaan, että hän on kilpailujen ulkopuolella mukava ja rauhallinen mies.”

HS 24.1.2021a

Näin Bolshunovin kihlattu Anna Zherebjatjeva luonnehtii puolisoaan Ilta-Sanomissa:

”Läheistensä kanssa hän on ihan erilainen. Hän on todella huolehtiva ja ymmärtäväinen. Hän auttaa aina muita.”

IS 27.1.2021c

Ilta-Sanomien uutisessa ”Aleksandr Bolshunovista tuli hiihtomaailman vihatuin mies – näin hänen rakkaansa kuvaili miestään” (IS 27.1.2021c) Bolshunovista pyritään rakentamaan inhimillistä kuvaa kertomalla hänen maalaistaustastaan, perhesuhteistaan ja harrastuksistaan. Jutussa Bolshunovia kutsutaan muun muassa ”kovaksi saunojaksi” ja ”sydämettään maalaispojaksi”. Samassa uutisessa korostetaan Bolshunovin nöyrää luonnetta ja sitä, ettei hän ole kiinnostunut ”pintaliitoelämästä”:

”Bolshunov tottui kovaan työhön jo lapsuudessaan. Hän on kotoisin maatilalta, jonka yhteydessä toimii myös saha. Kotona käydessään Bolshunov auttaa yhä talon töissä.”

IS 27.1.2021c

Lisäksi kahdessa Ilta-Sanomien uutisessa (IS 27.1.2021a; IS 27.1.2021b) nostetaan esiin, että Bolshunov on pyytänyt toimintaansa anteeksi Mäeltä ja Suomen hiihtoliitolta:

”Omaa törttöilyään anteeksi pyytänyt Bolshunov – ja Venäjän hiihtijohto – ovat pitäneet tiukasti kiinni siitä, että myös Mäen toiminta oli vähintäänkin hyvän urheiluhengen vastaista.”

IS 27.1.2021a

Aleksandr Bolshunovista on aineistossa rakennettu kolme toisistaan eroavaa ja osittain myös ristiriitaista henkilökuvaa. Syyllisyyden kuvauksessa korostetaan Bolshunovin väkivaltaisuutta ja raivokkuutta, kun taas väärinymmärretyn hiihtäjän kuvausta luodessa on pyritty nostamaan esiin hänen positiivisia luonteenpiirteitään, kuten nöyryyttä ja

huolehtivuutta. Näiden kahden henkilökuvan lisäksi Bolshunovia luonnehditaan aineistossa hiihtotähtenä. Bolshunovin luonteenpiirteiden korostamisen sijaan tätä henkilökuva rakennetaan nostamalla esiin hänen kansallisuutensa ja aiempi hiihtomenestyksensä.

4.2 Joni Mäestä rakennetut henkilökuvat

4.2.1 Uhri

Viidessä Helsingin Sanomien ja kolmessa Ilta-Sanomien jutussa Joni Mäki kuvataan Lahden maailmancupissa tapahtuneen välikohtauksen uhrina. Jokaisessa näistä jutuista nostetaan esiin se, että Mäki joutui Aleksandr Bolshunovin tahallisen hyökkäyksen kohteeksi. Tämä ilmenee tekstin lauserakenteista, joissa Mäki on sijoitettu objektin, eli tekemisen kohdetta ilmaisevan lauseenjäsenen, paikalle:

”Hiihtotähti Aleksandr Bolshunovin avolumen pommi Joni Mäkeen Salpausselän kisojen viestissä oli raju.”

IS 25.1.2021

”– Ensin hän (Bolshunov) huitaisi vaarallisesti sauvallaan ja viimeisteli laturavionsa taklauksella maalilinjan jälkeen. Kohteena oli Salpausselän maailman-cupin viesti-kisassa Joni Mäki, joka ehti venäläisen edelle juuri ennen loppusuoraa, jossa ladun vaihtaminen ei ole enää sallittua.”

HS 24.1.2021a

Lauserakenteiden lisäksi henkilökuva Mäen uhriudesta vahvistetaan sanavalintojen avulla. Näin Suomen maajoukkuehiihtäjä Risto-Matti Hakola kuvaili välikohtausta Helsingin Sanomien uutisessa:

”– Bolšunov tuli laitataklauksella kylkeen, ja Joni periaatteessa lensi meidän päälle. –”

HS 24.1.2021b

Lensi-termi viittaa vauhdikkuuteen, ja tässä tapauksessa sanavalinta korostaa Bolshunovin hyökkäyksen voimakkuutta: iskun seurauksena Mäki ei vain kaatunut kumoon, vaan hän nimenomaan lensi joukkueovereidensa päälle. Ilta-Sanomissa Mäen kuvaillaan kaatuneen hangelle ”Bolshunovin töötin voimasta” (IS 25.1.2021) sekä joutuneen Bolshunovin ”murjomaksi” (IS 27.1.2021c).

Lisäksi yhdessä Ilta-Sanomien ja yhdessä Helsingin Sanomien uutisessa alleviivataan Mäen saamia vammoja, mikä osaltaan vahvistaa kuvaa Mäen uhriudesta:

”Rytäkässä Mäen käteen sattui.”

IS 25.1.2021

”Mäki sai Bolšunovin taklauksesta tällin oikeaan ranteeseensa.”

HS 24.1.2021b

4.2.2 Suomalaisankari

Kahdessa Helsingin Sanomien ja kolmessa Ilta-Sanomien uutisessa Mäestä luodaan kuvaa sankarillisena suomalaishiihtäjänä. Tätä henkilökuvaa rakennetaan korostamalla Mäen suorituksen loistokkuutta ja puhtautta:

”Hänen (Juha Miedon) mielestään Mäki ei sortunut loppusuoralla min-käänlaiseen vilppiin, vaikka niinkin on väitetty. – – Toisaalta Mäen loistokas suoritus sai vielä myyttisemmän auran venäläisen tulistumisen ja sitä seuranneen hässäkän myötä.”

IS 26.1.2021

Lisäksi aineistossa alleviivataan Mäen panosta Suomen viestijoukkueessa ja palkintosijan saavuttamisessa:

” – Suomen Joni Mäkeä, joka päihitti 24-vuotiaan (Bolshunovin) Salpausselän viestin loppukirissä.”

IS 27.1.2021

”Mäki toi Suomen kakkosena maaliin Norjan jälkeen.”

HS 25.1.2021c

Henkilökuvaa Mäen sankaruudesta vahvistetaan adjektiivien ja häntä kuvaavien ilmausten avulla. Häntä luonnehditaan aineistossa muun muassa ”fiksiiksi kaveriksi” (IS 26.1.2021) ja ”seuraavaksi kovaksi kaveriksi Iivon (olympiavoittaja Iivo Niskanen) jälkeen” (IS 26.2.2021).

Useassa jutussa korostetaan Mäen kansallisuutta kutsumalla häntä esimerkiksi ”Suomen Joni Mäeksi” (HS 25.1.2021a; HS 27.1.2021b). Yhdessä Helsingin Sanomien uutisessa

(24.1.2021b) nostetaan esiin, että ”Mäki sai taklauksesta eräänlaiseksi sotasaaliiksi Bolšunovin suksista irronneen siteen”. *Sotasaalis*-termi viittaa taisteluun, jonka voittajaksi Mäki on tässä tapauksessa selviytynyt.

4.2.3 Epäurheilijamainen hiihtäjä

Vaikka kaikissa Helsingin Sanomien uutisissa Mäki kuvataan tapahtumien uhrina, kolmessa näistä jutuista ja kolmessa Ilta-Sanomien uutisessa nostetaan esiin myös Mäen epäurheilijamainen käytös tapahtumaketjun aikana. Tämä tulee ilmi kuitenkin vain haastateltavien suorista sitaateista ja referoinnista:

”Bolshunov seniorin mukaan Mäki käyttäytyi tilanteessa epäurheilijamaisesti.”

IS 27.1.2021

Mäen epäurheilijamaista käytöstä korostetaan aineistossa adjektiivien avulla. Hänen toimintaansa nimitetään muun muassa ”röyhkeäksi” (IS 27.1.2021a), ”rumaksi” (HS 25.1.2021a) ja ”eläimelliseksi” (HS 25.1.2021a). Kolmessa Helsingin Sanomien ja yhdessä Ilta-Sanomien jutussa tuodaan esiin, että Mäen olisi kuulunut saada käytöksestään jonkinlainen rangaistus:

”Bolšunovin ja Venäjän hiihto hylättiin, mutta Mäki pääsi Bolšunovin isän ja ruotsalaisen asiantuntijan Matthias Fredrikssonin mukaan kuin koira veräjältä. Kaksikon mielestä Mäen olisi pitänyt saada varoitus toiminnastaan.”

HS 25.1.2021b

Tekstissä käytetty sanonta *kuin koira veräjältä* viittaa siihen, että jostain asiasta selviytyään helposti. Tässä tapauksessa sanonnalla viitataan siihen, että Mäki onnistui selviytymään tilanteesta seurauksitta.

Lisäksi kahdessa Helsingin Sanomien uutisessa painotetaan Mäen provosoineen Bolshunovia kilpailutilanteessa:

”Mäki kertoi sanoneensa Bolšunoville englanniksi ”näkemiin” viimeistä edellisessä laskussa noin kilometri ennen maalia.”

HS 24.1.2021b

Tällainen provosointi ei ole varsinaisesti epäurheilijamaista käytöstä, sillä siitä ei rangaista ja sitä tapahtuu usein hiihdon kilpailutilanteissa. Tämän vuoksi kahdessa edellä mainitussa Helsingin Sanomien jutussa Mäkeä ei suoraan kuvata epäurheilijamaisena urheilijana. Halusin kuitenkin nostaa kyseiset kohdat osaksi analyysiani, sillä ne siirtävät osan tapahtumaketjun toimijuudesta Bolshunovilta Mäelle.

Bolshunovin tavoin Joni Mäestä rakennetaan aineistossa kolmea erilaista ja osittain vastakkaisista henkilökuvaa. Vahvimmin aineistosta esiin nousee uhriuden kuvaus, jota luodaan tekstissä etenkin lauserakenteiden ja sanavalintojen avulla. Lisäksi Mäkeä kuvataan artikkeleissa sekä suomalaissankarina että epäurheilijamaisena hiihtäjänä. Nämä henkilökuvat ovat vahvasti ristiriidassa keskenään, sillä epäurheilijamaisuus voidaan nähdä urheilusankaruudelle vastakohtaisena piirteenä.

5 PÄÄTELMÄT

5.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Tutkielmani tarkoituksena oli tarkastella, miten Lahden maailmancupissa tapahtuneesta välikohtauksesta uutisoitiin Helsingin Sanomissa ja Ilta-Sanomissa sekä miten journalismin viihteellistyminen näkyy tapauksen uutisoinnissa. Koska henkilökeskeisyys on yksi viihteellistymisen keskeisistä elementeistä, keskityin analyysissäni siihen, millaista henkilökuva aineistossa rakennetaan tapauksen kahdesta päähenkilöstä: Aleksandr Bolshunovista ja Joni Mäestä (Kolamo 2018, 98; Juntunen & Väliverronen 2018, 281). Lisäksi tavoitteenani oli selvittää, millaisin kerronnan keinoin näitä henkilökuvia luodaan.

Metodikseni valikoituivat kerronnallisen tutkimuksen menetelmät, sillä myös urheilu-uutisista on mahdollista tehdä tarinallisia tulkintoja (Hänninen 2018, 166). Poimin aineistoni Bolshunovia ja Mäkeä kuvaavia ilmaisuja, jotka jaottelin luokkiin sen mukaan, millaisena ne esittävät päähenkilöiden toimijuuden tapauksen kulussa. Aineistosta nousi esiin kolme selkeää ja toisistaan poikkeavaa tapaa kuvata Bolshunovia ja Mäkeä. Merkille pantavaa on se, että samaa henkilöä voitiin kuvata yhdessä artikkelissa useammalla tavalla.

Aleksandr Bolshunovista rakennetaan artikkeleissa kuvaa sekä syyllisenä, hiihtotähdenä että väärinymmärrettynä urheilijana. Selkeimmin näistä kolmesta esitystavasta on havaittavissa syyllisyyden kuvaus, joka tuodaan esiin jokaisessa aineiston artikkelissa. Syyllisyyttä vahvistetaan korostamalla Bolshunovin käytöksen poikkeuksellisuutta, epäurheilijamaisuutta ja vaarallisuutta.

Kahdessa Helsingin Sanomien ja neljässä Ilta-Sanomien artikkelissa Bolshunovia kuvataan hiihtotähdeksi. Useimmissa näistä artikkeleista hiihtotähteyteen liitetään kansalaisuus, eli Bolshunovia kutsutaan nimenomaan ”Venäjän hiihtotähdeksi”. Kolmas aineistosta esiin nouseva tapa esittää Bolshunovia on kuvata häntä väärinymmärrettynä urheilijana. Tätä henkilökuva luodaan korostamalla, ettei Bolshunov ollut yksin vastuussa Lahden maailmancupin välikohtauksen kulusta ja että hänen raivonpurkauksensa oli seurausta Joni Mäen epäurheilijamaiseksi tulkittavasta käytöksestä. Lisäksi tätä kuvaa

vahvistetaan nostamalla esiin Bolshunovin nöyrää luonnetta sekä kertomalla, että hän on pyytänyt toimintaansa anteeksi Suomen hiihtoliitolta ja Joni Mäeltä.

Joni Mäkeä kuvataan aineistossa sekä uhrina, suomalaissankarina että epäurheilijamaisena hiihtäjänä. Vahvimmin näistä esitystavoista esiin nousee uhriuden kuvaus, joka tuodaan esiin kaikissa Helsingin Sanomien ja kolmessa Ilta-Sanomien artikkelissa. Tätä henkilökuva rakennetaan kertomalla Mäen joutuneen Bolshunovin tahallisen hyökkäyksen kohteeksi sekä korostamalla hänen saamiaan vammoja.

Suomalaissankarin kuvaus nousee esiin kahdessa Helsingin Sanomien ja kolmessa Ilta-Sanomien artikkelissa. Tätä henkilökuva luodessa alleviivataan Mäen kansallisuutta ja hänen panostaan viestijoukkueessa. Lisäksi painotetaan hänen suorituksensa puhtautta ja loistokkuutta. Kolmessa Helsingin Sanomien ja kolmessa Ilta-Sanomien artikkelissa Mäestä rakennetaan henkilökuva epäurheilijamaisena hiihtäjänä, jonka olisi kuulunut saada käytöksestään jonkinlainen rangaistus.

Näitä edellä mainittuja henkilökuvia rakennetaan aineistossa monenlaisilla kerronnan keinoilla. Vaikka artikkeleissa käytetään paljon suoraa kerrontaa, jokaisen kuvan luomisessa on hyödynnetty myös sitaatteja. Sitaateissa ääneen pääsevät muun muassa entinen hiihtäjä Juha Mieto, Suomen miesten viestijoukkueen hiihtäjät ja Aleksandr Bolshunovin kihlattu. Useassa artikkelissa henkilökuvia vahvistetaan vertausten ja metaforien avulla. Bolshunovin hyökkäystä kuvaillaan esimerkiksi ilmaisuin ”– kuin Listonin iskuja, perkele, kun se huitaisi –” (IS 26.1.2021) ja ” – Se oli kuin jääkiekkotaklaus –” (IS 25.1.2021). Lisäksi Bolshunovin hyökkäystä nimitetään aineistossa muun muassa ”avolumen pommiksi” (IS 25.1.2021) ja ”avojään pommiksi” (HS 24.1.2021). Mäen taas kerrottiin selvinneen välikohtauksesta ” – kuin koira veräjältä –” (HS 25.1.2021b).

Sekä Helsingin Sanomien että Ilta-Sanomien artikkeleiden kieli on värikästä ja poikkeaa merkittävästi neutraalista uutiskielestä. Tämä tulee ilmi tekstin sanavalinnoissa, sillä artikkeleissa käytetään runsaasti kuvaavia substantiiveja, adjektiiveja ja verbejä. Neutraalin *tönäisy*-termin sijaan Bolshunovin esimerkiksi kerrotaan syyllistyneen ”törkytemppuun” (IS 26.1.2021) ja hänen kuvaillaan käyneen kilpailussa ”kiuastakin kuumempänä” (IS 27.1.2021c).

5.2 Viihteellistyminen välikohtauksen uutisoinnissa

Tutkielmani tulokset antavat viitteitä siitä, että Lahden maailmancupissa tapahtuneen välikohtauksen uutisointi oli vahvasti viihteellistynyttä. Yhteensä kymmenestä Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien artikkelista koostuvasta aineistostani on havaittavissa useita viihteellistymiselle keskeisiä elementtejä. Kuten jo ennalta oletin, tapauksen uutisointi oli viihteellistymiselle tyypilliseen tapaan hyvin henkilökeskeistä.

Molempia tapauksen päähenkilöitä, eli venäläistä Aleksandr Bolshunovia ja suomalaista Joni Mäkeä, kuvattiin aineistossa kolmella erilaisella ja toisistaan poikkeavalla tavalla. Bolshunovia kuvattiin syyllisenä, hiihtotähtenä ja väärinymmärrettynä urheilijana, kun taas Mäkeä luonnehdittiin uhriksi, suomalaissankariksi ja epäurheilijamaiseksi hiihtäjäksi. Näiden kuvausten avulla päähenkilöiden välille luotiin vastakkainasetteluja, jotka Virtapohjan (1998, 84–239) mukaan ovat keskeisessä osassa journalistisen draaman syntymisessä. Tämäkin osaltaan kertoo tapauksen uutisoinnin viihteellisyydestä, sillä Pietilän (2007, 72) mukaan draamalliset esitystavat ovat lisääntyneet mediassa viihteellistymisen myötä. Toisaalta urheilu ja tätä kautta myös urheilujournalismi on perusluonteeltaankin hyvin draamallista (Virtapohja 1998, 84–239).

Analyysissa esiin nousseet, tapauksen päähenkilöistä luodut henkilökuvat ja niiden synnyttämät vastakkainasettelut kielivät myös viihteellistymiselle ominaisesta tarinallisesta kerrontatavasta. Lisäksi välikohtausta pyrittiin käsittelemään uutisoinnissa yksityiselämän paljastusten kautta, mikä on Juntusen ja Väliverrosen (2019, 281) mukaan yksi viihteellistymiselle tyypillisistä piirteistä. Aineistossa nostettiin esiin etenkin Bolshunovin yksityiselämää, sillä artikkeleissa tuotiin esiin hänen taustaansa ja niissä oli siteerattu sekä hänen isäänsä että kihlattuaan.

Koska tutkielmassani käsitellään vain Lahden maailmancupissa tapahtuneen välikohtauksen uutisointia, tulokset eivät kerro urheilujournalismin laajemmasta viihteellistymisestä. Koska urheilujournalismi itsessään sisältää monia viihteellisiä elementtejä, on haasteellista erottaa, mitkä analyysissa esiin nousevat seikat kielivät viihteellistymisestä ja mitkä taas ovat vain osoituksia urheilujournalismin tyypillisestä kerrontatavasta. Analyysissa eriteltyjä henkilökuvia luotiin tekstissä värikkään kielen, kuten vertausten ja metaforien sekä sanavalintojen avulla. Virtapohjan (1998, 65–66) mukaan tällainen värikäs ja

tunnepitoinen kieli on tyypillistä urheilujournalismille, joten aineiston artikkeleiden kielestä ja kerrontatavasta ei voida tehdä suoria johtopäätöksiä uutisoinnin viihteellisyydestä.

Tulevaisuudessa urheilujournalismin viihteellistymistä olisi hedelmällistä tutkia pidemmältä aikaväliltä vertailevan tutkimuksen avulla. Tätä kautta olisi mahdollista havaita urheilujournalismissa tapahtuneita muutoksia ja selvittää, onko urheilujournalismi todella viihteellistynyt viimeisten vuosikymmenten aikana. Tämän tutkielman aineisto koostui sekä päivälehden että iltapäivälehden artikkeleista. Vastaisuudessa olisi kannattavaa rajata viihteellistymistä koskevan tutkimuksen aineisto vain päivälehtiin, sillä Juntusen ja Väliwerrosen (2019, 281) mukaan viihteellistymisen myötä iltapäivälehdistölle tyypilliset aiheet ja käsittelytavat ovat siirtyneet osaksi uutisjournalismia.

Lahden maailmancupin miesten viestissä tapahtuneen välikohtauksen uutisointia tutkimalla olisi mahdollista saada mielenkiintoista tietoa myös kansallisen identiteetin ja urheilusankaruuden kuvaamisesta. Koljosen (2000, 44–124) mukaan kotimaisessa mediassa korostetaan suomalaisten urheilijoiden positiivisia luonteenpiirteitä, kun taas ulkomaalaisista menestyjiä kuvataan persoonattomina ja itsetietoisina ”rahan kasvatteina tai tiedemiesten tuotteina”. Yhtä Ilta-Sanomien artikkelia lukuun ottamatta tutkielmani aineisto mukaili tätä Koljosen havaintoa. Lisäksi tapausta koskevan uutisoinnin tutkinta olisi mielenkiintoista ulottaa myös sukupuoleen, sillä Kolamon (2018, 134–135) mukaan naisurheilijoita väheksytään mediassa monin tavoin. Tästä syystä olisikin kiinnostavaa pohtia myös sitä, miten tapauksen uutisointi olisi muuttunut, jos Aleksandr Bolshunovin ja Joni Mäen sijaan välikohtauksen osapuolina olisivatkin olleet suomalainen Krista Pärämäkoski ja venäläishihtäjä Natalja Neprjajeva.

LÄHTEET

- Ahmed, Sara. 2014. *The Cultural Politics of Emotion*. 2nd ed. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Alasuutari, Pertti. 1999. *Laadullinen tutkimus*. 3. uud. p. Tampere: Vastapaino.
- Dayan, Daniel ja Elihu Katz. 1992. *Media Events: The Live Broadcasting of History*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Eskola, Jari ja Juha Suoranta. 1998. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Heikkinen, Hannu L. T. 2018. ”Kerronnallinen tutkimus.” Teoksessa R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin. 2, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. 145–160. Jyväskylä: PS kustannus.
- Heinilä, Kalevi. 1998. *Sport in Social Context*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.
- Hänninen, Vilma. 2018. ”Narratiivisen tutkimuksen käytäntöjä.” Teoksessa R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin. 2, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. 161–179. Jyväskylä: PS kustannus.
- Itkonen, Hannu, Kalervo Ilmanen, Pertti Matilainen ja Liina Jaskari. 2008. *Media urheilun tulkkina ja tekijänä*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteiden laitos.
- Jaakkola, Maarit. 2013. *Hyvä journalismi: käytännön opas kirjoittajalle*. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Juntunen, Laura ja Esa Väliverronen. 2019. ”Intiimin politiikka ja skandaalin yhteiskunnallinen merkitys.” Teoksessa *Journalismi murroksessa*, toimittanut Väliverronen, Esa, 262–284. Helsinki: Gaudeamus.
- Kaivosaaari, Annu. 2017. ”Lempeä Lydia” – ”voimakas Björger”: naisihittäjien representoinnin muutokset *Urheilulehden teksteissä vuosina 1905–2010*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteiden laitos.
- Kolamo, Sami. 2018. *Mediaurheilu: tunnetalouden dynamo*. Tampere: Vastapaino.
- Kolamo, Sami. 2014. *FIFAn valtapeli - Etelä-Afrikan jalkapallon MM-kisat 2010 keskitettynä mediaspektaakkelinä*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Koljonen, Kari. 2000. *Asiamiesten selostuksista ammattilaisten analyysieihin: Helsingin sanomien urheilujournalismi vuosina 1973–1998*. Tampere: Tampereen yliopisto.

- Laine, Antti ja Riikka Turtiainen. 2018. ”Urheilujournalismi vallan vahtikoirana? Tapauskohteisessa tarkastelussa huippu-urheilun muutostyötä käsittelevä uutisointi suomalaisissa sanomalehdissä.” *Media & viestintä* 41 (4). 280–301.
- Paasonen, Elina. 2019. *Menetetyt mitalit – Miten urheilutoimittajat esittivät vuoden 2012 Lontoon olympiakisoissa epäonnistuneet suomalaissuosikit?*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Pantti, Mervi. 2019. ”Tunteellisempaa journalismia.” Teoksessa *Journalismi murroksessa*, toimittanut Väliverronen, Esa, 193–206. Helsinki: Gaudeamus.
- Perez, Carlos Rey. 2018. ”Hero and Antihero: An Ethic and Aesthetic Reflection of the Sports.” *Physical culture and sport studies and research* 80 (1). 48–56.
- Pietilä, Antti-Pekka. 2007. *Uutisista viihdettä, viihteestä uutisia: median muodonmuutos*. Helsinki: Art House.
- Töyry, Milla. 2019. ”Lukijalähtöisyys aikakauslehtijournalismissa.” Teoksessa *Journalismi murroksessa*, toimittanut Väliverronen, Esa, 129–149. Helsinki: Gaudeamus.
- Vettenranta, Erkki. 2010. *Hiihto & häpeä: Lahti 2001 mediaskandaalina*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Virtapohja, Kalle. 1998. *Sankareiden salaisuudet: Journalistinen draama suomalaista urheilusankaria synnyttämässä*. Jyväskylä: Atena kustannus oy.

Verkkolähteet

Finnpanel. 2021. Katsotuimpien ohjelmien TOP-listat. Haettu 25.2.2021. <https://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/kk/ohjika/viimeisin/>

FIS. Cross-country. 2021. Haettu 11.4.2021. <https://www.fis-ski.com/en/cross-country>

FIS. Joni Maki. 2021. Haettu 18.2.2021. <https://www.fis-ski.com/DB/general/athlete-biography.html?sectorcode=CC&competitorid=176068>

MediaAuditFinland. 2019. Levikkitilasto. Haettu 28.3.2021. <https://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2020/08/LT-tilasto-2019.pdf>

Medialähteet

Helsingin Sanomat. 24.1.2021, päivitetty 24.1.2021. ”Laturaivo roihusi miesten viestin loppuratkaisussa Salpausselällä: Aleksandr Bolšunov huitoi Joni Mäkeä sauvalla ja taklasi maalissa – Mäki sai ”sotasaaliiksi” venäläisen siteen.” Haettu 17.2.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007759949.html>

Helsingin Sanomat. 27.1.2021. ”Hiihtoliitto hyväksyi Bolšunovin anteeksipyyntöön mutta haluaa silti selvityksen rangaistuksen riittävydestä.” Haettu 17.2.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007766021.html>

Iltalehti. 25.2.2018. ”Iivo Niskanen kommentoi pipovenäläisen törkeää tekoa – piti silmänsä tiukasti Suomen lipussa: ”En katsonut häntä”.” Haettu 17.2.2021. <https://www.iltalehti.fi/pyeongchangin-olympialaiset-2018/a/201802252200771213>

Iltalehti. 28.1.2021. ”Ladulla raivonnut Aleksandr Bolshunov odottaa anteeksipyyntöä Joni Mäeltä.” Haettu 17.2.2021. <https://www.iltalehti.fi/talviurheilu/a/1e0d93c0-508e-4350-9ab0-439d2afd69f9>

Ilta-Sanomat. 24.2.2018. ”Venäläisvastustajalta katkeraa kritiikkiä Iivo Niskasen käytöksestä kisan aikana: ”Itse en käytä tuollaisia keinoja”.” Haettu 18.2.2021. <https://www.is.fi/maastohiihto/art-2000005581072.html>

Ilta-Sanomat. 25.2.2018. ”Iivo Niskanen sai olympiakultaa – venäläinen kilpaveli käyttäytyi epäkunnioittavasti.” Haettu 17.2.2021. <https://www.is.fi/maastohiihto/art-2000005581957.html>

Ilta-Sanomat. 23.2.2019. ”Yhteenotto synnytti jättiskandaalin – Sergei Ustjugov vannoo kostoja Johannes Höfslot Kläbolle yhdistelmäkilpailussa.” Haettu 17.2.2021. <https://www.is.fi/maastohiihto/art-2000006011742.html> (Knuuttila, Mikko)

Ilta-Sanomat. 21.8.2020. ”Huumekohussa rypevä Petter Northug paljasti karuakin karumman totuuden – ”Toinen on virransaantiin, toinen rauhoittumiseen”.” Haettu 15.4.2021. <https://www.is.fi/maastohiihto/art-2000006609588.html>

Ilta-Sanomat. 27.1.2021. ”Aleksandr Bolshunovista tuli hiihtomaailman vihatuin mies - näin hänen rakkaansa kuvaili miestään.” Haettu 18.2.2021. <https://www.is.fi/maasto-hiihto/art-2000007765119.html>

Yleisradio. 2.2.2020, päivitetty 2.2.2020. ”Ristomatti Hakolan kultajahti päättyi dramaattisesti – Joni Mäelle uran ensimmäinen mestaruus.” Haettu 18.2.2021. <https://yle.fi/urheilu/3-11188836>

Yleisradio. 24.1.2021 A, päivitetty 24.1.2021. ”Katso täysi mälli! Venäjän supertähti jyräsi Suomen hiihtosankarin – Sami Jauhojärvi tulistui uskomattomasta törkytempusta: ”Hylkäyksen paikka”. Haettu 17.2.2021. <https://yle.fi/urheilu/3-11753631>

Yleisradio. 24.1.2021 B. ”Joni Mäki sinetöi upean suomalaisen hiihtosaavutuksen ja rai-vostutti Venäjän supertähden: ”Mentiin kaverin ihon alle pahasti”. Haettu 17.2.2021. <https://yle.fi/urheilu/3-11753632>

Yleisradio. 24.1.2021 C, päivitetty 24.1.2021. ”Hiihtoliitto vie Bolshunovin törttöilyn Kansainvälisen hiihtoliiton kurinpitoon – vakavin rangaistus on kilpailukiello.” Haettu 17.2.2021. <https://yle.fi/urheilu/3-11754018>

Yleisradio. 25.1.2021 A, päivitetty 25.1.2021. ”Joni Mäen kädestä ei löytynyt murtumaa – päävalmentaja hyvillään MM-mitalitaistelun kannalta tärkeästä uutisesta.” Haettu 17.2.2021. <https://yle.fi/urheilu/3-11754493>

Yleisradio. 25.1.2021 B, päivitetty 26.1.2021. ”Bolshunov esitti Joni Mäelle anteeksi-pyyntönsä.” Haettu 17.2.2021. <https://yle.fi/urheilu/3-11755712>

AINEISTO

Helsingin Sanomat

Helsingin Sanomat. 24.1.2021a. ”Kommentti: Loppusuoralla on ennenkin riehuttu, mutta tappioita vihaava Aleksandr Bolšunov vei sekoilun uudelle tasolle.” Haettu 17.2.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007760048.html>

Helsingin Sanomat. 24.1.2021b, päivitetty 24.1.2021. ”Laturaivo roihusi miesten viestin loppuratkaisussa Salpausselällä: Aleksandr Bolšunov huitoi Joni Mäkeä sauvalla ja taklasi maalissa – Mäki sai ”sotasaaliiksi” venäläisen siteen.” Haettu 17.2.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007759949.html>

Helsingin Sanomat. 25.1.2021a. ”Aleksandr Bolšunovin isä hyökkäsi rajusti Joni Mäkeä vastaan: ”Olisin käyttäytynyt vielä kovemmin”.” Haettu 17.2.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007760890.html>

Helsingin Sanomat. 25.1.2021b, päivitetty 25.1.2021. ”Venäläiset ja ruotsalaisasiantuntija ovat väärässä Salpausselän laturaivotapauksessa, ratkaisevaksi nousee sanapari ”selvästi edellä”.” Haettu 17.2.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007761856.html>

Helsingin Sanomat. 25.1.2021c. ”Ruotsalainen hiihtoasiantuntija hämmästyi, että Joni Mäki ei saanut varoitusta: ”Se on väärin” – SVT kuvasi laturaivon aitiopaikalta.” Haettu 17.2.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007761009.html>

Ilta-Sanomat

Ilta-Sanomat. 25.1.2021. ”Miksi Joni Mäki ei kostonut Aleksandr Bolshunoville törkytaklauksen jälkeen? Näin hän vastasi ruotsalaislehden suoraan kysymyksen.” Haettu 17.2.2021. <https://www.is.fi/maastohiihto/art-2000007762177.html>

Ilta-Sanomat. 26.1.2021. ”Juha Miedon tunteet kuumenivat Aleksandr Bolshunovin törkytempusta – pamautti kovan vertauksen venäläisestä.” Haettu 17.2.2021. <https://www.is.fi/maastohiihto/art-2000007764842.html>

Ilta-Sanomat. 27.1.2021a. ”Toimiko Joni Mäki oikein skandaalinkäryisessä loppusuora-
taistossa? Harri Kirvesniemeltä yksiselitteinen tuomio.” Haettu 17.2.2021.
<https://www.is.fi/maastohiihto/art-2000007767106.html>

Ilta-Sanomat. 27.1.2021b. ”Aleksandr Bolshunov selitteli törkytempuaan – Suomen
hiihtopomolta täystyrmäys: ”Sen pystyvät kaikki näkemään”.” Haettu 17.2.2021.
<https://www.is.fi/maastohiihto/art-2000007765911.html>

Ilta-Sanomat. 27.1.2021c. ”Aleksandr Bolshunovista tuli hiihtomaailman vihatuin mies –
näin hänen rakkaansa kuvaili miestään.” Haettu 27.1.2021. [https://www.is.fi/maasto-
hiihto/art-2000007765119.html](https://www.is.fi/maasto-
hiihto/art-2000007765119.html)